

Bezoekadres
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Gemeente Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 020 552 2000
Fax 020 552 3100
www.amsterdam.nl

mr. E.E. van der Laan
Burgemeester

Retouradres: B&W, Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Böhler Advocaten
t.a.v. mevrouw mr. U.E.A. Weitzel
mr. M. Wijngaarden
Keizersgracht 560-562
1017 EM Amsterdam

Datum 16 november 2012
Ons kenmerk
Behandeld door Mr.
Doorkiesnummer 020
E-mail

Onderwerp

Geachte mevrouw Weitzel, heer Wijngaarden,

Sinds 25 september jl. demonstreren uw cliënten op een plein bij een voormalig schoolgebouw aan de Notweg te Amsterdam. Deze demonstratie gaat gepaard met een tentenkamp waarin uw cliënten overnachten. In uw brief van 2 oktober jl. geeft u aan dat uw cliënten actie voeren onder de naam '*Wij zijn hier*'. Daarbij wordt aandacht gevraagd voor de problemen waarmee zij als uitgeprocedeerde vreemdelingen worden geconfronteerd: zij zijn uitgeprocedeed, maar zouden veelal niet kunnen terugkeren naar het land van herkomst. U geeft tevens aan dat de actie primair gericht is op het openen van de dialoog en het vinden van een oplossing.

Op 3 oktober jl. heb ik, samen met stadsdeelvoorzitter Baådoud, met een aantal van uw cliënten gesproken en de situatie ter plaatse voor de eerste keer bekeken. Ik heb richting uw cliënten mijn zorg uitgesproken over de mogelijke aanzuigende werking van het tentenkamp. Uw cliënten hebben daarop aangegeven bereid te zijn het tentenkamp niet te laten groeien.

In mijn brief van 4 oktober jl. heb ik u medegedeeld dat ik op dat moment geen aanleiding zag de protestactie op de door uw cliënten gekozen locatie te verbieden, maar ik heb er wel op gewezen dat de situatie niet oneindig kan voortduren. Mede op grond van de toezegging van uw cliënten dat het kamp niet in omvang zou toenemen, heb ik besloten het tentenkamp als ondersteunend onderdeel van de demonstratie tijdelijk en onder strikte voorwaarden toe te staan. Dit ondanks het gegeven dat het overnachten en het plaatsen van de objecten op de openbare weg in beginsel in strijd is met respectievelijk de artikelen 2.20 en 4.3 van de APV, alsmede met het vigerende bestemmingsplan.

Een van die voorwaarden die ik daarbij heb gesteld is dat het tentenkamp niet in omvang zou mogen toenemen. In mijn brief van 16 oktober jl. heb ik deze voorwaarde geconcretiseerd door te bepalen dat het aantal overnachters niet zou mogen toenemen. Ten tijde van deze laatste brief verbleven er zestig mensen in het tentenkamp.

Het stadhuis is bereikbaar per metro en tram (lijnen 9 en 14), halte Waterlooplein

Vervolgens heb ik moeten vaststellen dat er een aantal grote (leger)tenten is neergezet en dat daarnaast het aantal kleine tenten is toegenomen. Als gevolg hiervan is de facto het aantal slaapplekken toegenomen. Dit heeft er toe geleid dat het aantal mensen dat in het kamp overnacht, is toegenomen van 38 (op 4 oktober) naar 60 (op 16 oktober) naar 93 (op 31 oktober). Op 13 november werden 88 personen geteld. Tevens is het aantal tenten opnieuw toegenomen. Ook bereiken mij signalen dat er oproepen worden gedaan naar uitgeprocedeerde asielzoekers elders in den lande om naar het kamp aan de Notweg te komen om aldaar te verblijven en te overnachten. Dit alles heeft geresulteerd in een substantiële groei van het kamp, hetgeen in strijd is met de voorwaarden waaronder ik het tentenkamp tijdelijk heb toegestaan. Voorts is geconstateerd dat het tentenkamp regelmatig vol ligt met (zwerf)vuil, waaronder in ieder geval een hoeveelheid onbruikbare natte kleding, gebruikt maandverband, voedselresten, braaksel en in de tenten ook flessen urine.

In mijn brief van 4 oktober jl. heb ik eveneens aangegeven dat ik de Dienst Terugkeer en Vertrek zou vragen gesprekken te voeren met degenen die bereid zijn tot terugkeer en in die gevallen ook onderdak te bieden. De Dienst Terugkeer en Vertrek heeft u hierover op 12 oktober jl. separaat geïnformeerd. De demonstranten hebben geen gebruik gemaakt van dat aanbod.

Naar aanleiding van de geconstateerde uitbreiding van het kamp, heb ik op 1 november jl. een gesprek met u gehad. In dit gesprek heb ik u er op gewezen dat het tentenkamp zich in een (woon)buurt bevindt, waardoor van het tentenkamp eerder een belasting van de woon- en leefomgeving uitgaat. Deze brengt tevens een groter risico op overlast en wanordelijkheden met zich mee. Daarbij heb ik aangegeven dat de nu geconstateerde uitbreiding en opstelling van het tentenkamp niet acceptabel vind. In dat verband heb ik verzocht om samen met uw cliënten op korte termijn maatregelen te nemen die er in zouden moeten resulteren dat het kamp wordt terug gebracht naar een omvang die correspondeert met de door mij gestelde voorwaarden. Wij bespraken dat dit concreet zou betekenen dat het aantal slaapplekken niet groter mag zijn dan zestig. Daarnaast heb ik u verzocht om op zeer korte termijn het zwerfvuil en de ongebruikte kleding op juiste wijze te doen afvoeren.

Voorts is in het gesprek van 1 november aan de orde gekomen dat het van belang is dat de identiteit van diegenen die het tentenkamp feitelijk als opvangplaats en/of slaapplek gebruiken bekend wordt. Het ontbreken van zicht op de gebruikers van het tentenkamp draagt immers niet bij aan de mogelijkheden voor het vinden van een eventuele toekomstige oplossing voor op het kamp aanwezige individuen. Daarbij is besproken dat ik in dat kader de GGD had verzocht om, vooruitlopend op eventuele toelating voor de winterkouderegeling, de individuele mogelijkheden te onderzoeken middels een pre-screening. Het verlenen van medewerking door uw cliënten aan deze gesprekken, is van groot belang.

In het gesprek gaf u aan dat u op vrijdag 2 november zou gaan overleggen met uw cliënten en dat u zich er voor zou inzetten om het aantal demonstranten terug te brengen

naar 60. Over de pre-screening heeft u naar voren gebracht het belang daarvan te begrijpen en dit te gaan bespreken met uw cliënten.

Op 3 november heb ik, samen met stadsdeelvoorzitter Baådoud, nogmaals het tentenkamp bezocht en gesproken met uw cliënten en vervolgens met omwonenden. Zij hebben mij hun verhaal gedaan en verteld het aantal demonstranten niet te willen of kunnen terugbrengen tot 60. Richting uw cliënten heb ik aangegeven dat ik uiterlijk 4 november een voorstel van hen verwachtte voor het terugbrengen van het kamp naar 60 mensen. Daarnaast heb ik hen medegedeeld dat na mijn bezoek de GGD langs zou komen en heb ik hen dringend verzocht mee te werken aan de pré-screening. Bovenal was te zien dat de gezondheidssituatie van uw cliënten zorgelijk is.

Inmiddels heb ik moeten constateren dat de demonstranten niet aan de pré-sceening door de GGD hebben meegewerkt. Ook heb ik geconstateerd dat uw cliënten geen mogelijkheid zien om de omvang van het kamp te verkleinen. De onoverzichtelijke opstelling van met name de kleine tenten bemoeilijkt het uitoefenen van adequaat toezicht door de betrokken instanties. Ik vind dit vanuit het oogpunt van mijn toezichhoudende taak en de beoordeling en beheersing van risico's voor de gebruikers en de omgeving van het tentenkamp niet wenselijk. Ook heb ik vastgesteld dat er in strijd met de door mij gestelde voorwaarden nog steeds veel ongebruikte en natte kleding op het kamp aanwezig is, eten wordt bewaard in één van de tenten en dat in enkele tenten gasbranders en een straalkachel zijn aangetroffen. Verder zijn er diverse malen kinderen in het kamp aangetroffen, hetgeen eveneens in strijd is met de voorwaarden die ik heb gesteld.

Ook is mij gebleken dat bij de verschillende personen en instanties die hulp bieden aan de demonstranten de rek er uit is. Zij zijn steeds minder goed in staat de hulp te continueren. Een vorm van organisatie van het hulpaanbod ontbreekt en de betrokken partijen zitten niet allemaal op een lijn met elkaar en/of met de demonstranten. Deze feiten vind ik zorgelijk, zeker gezien het gesprek dat ik eveneens op 3 november heb gevoerd met de omwonenden en betrokkenen. Hieruit concludeer ik dat de druk op de buurt, met name door het tijdsverloop, groot is. Dit ondanks de grote inzet van het stadsdeel om overlast zo veel mogelijk tegen te gaan en het goede contact dat het stadsdeel onderhoudt met de buurt.

Vooraf maak ik mij zorgen over toenemende risico's voor de gezondheid van de mensen. De GGD heeft aangegeven dat door verloop van tijd en de groei van het kamp de risico's op infectieziekten toenemen. De in Nieuw-West geconstateerde rattenplaag vergroot dit risico. Enkele artsen die regelmatig aanwezig zijn op het kamp, hebben hun zorgen geuit over de psychische toestand van de demonstranten en mij gewaarschuwd voor mogelijke escalatie. Zij geven aan dat mensen ook tegen zichzelf beschermd moeten worden. Tijdens mijn deelname aan het rondetafelgesprek van de Tweede Kamer op 23 oktober had Dokters van de Wereld reeds aangegeven dat ook zij zich zorgen maken over de gezondheidssituatie van de demonstranten. Zij spreken van meerdere mensen met verschillende aandoeningen, waarvan enkelen chronisch, zoals diabetes en astma. Volgens hun inschatting hadden alle mensen die zij spraken geestelijke problemen, vaak gerelateerd aan het onzekere verblijf in Nederland en de omstandigheden in het kamp.

Enkelen hadden tekenen van een Post Traumatische Stress Stoornis. Van de 20 mensen die zij toen gezien hadden, werden er 16 doorverwezen naar een huisarts en 1 naar de tandarts. Op 5 november heb ik wederom een brief ontvangen van Dokters van de Wereld waarin zij aangeven dat de lichamelijke gezondheidstoestand maar zeker ook de psychische toestand van de demonstranten hen zorgen baart.

Op grond van voorgaande feiten en omstandigheden ben ik tot het oordeel gekomen dat de demonstratie en het tentenkamp op de Notweg niet langer op deze manier in stand kan blijven. Ik heb al meermalen aangegeven dat ik het tentenkamp niet voor onbepaalde tijd kan toestaan en ik zie dat de situatie op de Notweg zijn grenzen heeft bereikt. In de brief aan de gemeenteraad van 7 november heb ik dit gemotiveerd. In het gesprek dat vervolgens op 10 november jl. plaatsvond met u en een deel van uw cliënten heb ik deze brief en de bespreking daarover in de gemeenteraad toegelicht. Daarbij heb ik ook toegelicht dat het hebben van een overzicht van de aanwezigen van cruciaal belang is met het oog op het realiseren van een humane oplossing voor de groep die overnacht op de Notweg.

Op 13 november jl. heeft u mij een schriftelijke verklaring doen toekomen van uw cliënten waarin zij, kort samengevat, een beroep doen op de overheid om hen bescherming en opvang te bieden. Zoals ik eerder in mijn brief van 4 oktober jl. aangaf, kan ik geen oplossing bieden voor de door uw cliënten geschetste problematiek. Deze is immers het gevolg van landelijke wetgeving, die ik dien te respecteren. Ik heb dit ook toegelicht in voornoemd gesprek op 10 november. Uiteraard heb ik oog voor de belangen van uw cliënten. Deze belangen wegen echter niet zo zwaar dat deze het continueren van het tentenkamp kunnen rechtvaardigen.

Op grond van de APV is het verboden om zonder ontheffing van het college op de openbare weg te slapen. Ook het plaatsen van objecten is aan een vergunningstelsel onderworpen. Verder is het onderhavige gebruik van het perceel aan de Notweg in strijd met het vigerende bestemmingsplan. In eerste instantie heb ik het tentenkamp als onderdeel van de demonstratie toegestaan. Daarbij heb ik uitdrukkelijk aangegeven dat dit een tijdelijke situatie betreft. Het demonstratierecht kan immers niet zover strekken dat een stuk openbare weg permanent in gebruik wordt genomen. Door het verloop van tijd en de hierboven geschetste ontwikkelingen ter plaatse, lijkt niet alleen sprake te zijn van een demonstratie, maar ook van een (alternatieve) opvangplaats. Het tentenkamp en de overnachtingen aldaar verliezen daardoor naar mijn oordeel betekenis voor het recht op demonstratie. Daarbij speelt ook een rol dat thans geheel onduidelijk is wanneer uw cliënten zelf tot ontbinding van het tentenkamp wensen over te gaan. Het tentenkamp dreigt daardoor een permanent karakter te krijgen. Behalve dat dit een onredelijk groot beslag legt op de inzet van het stadsdeel en de politie, ben ik ook van oordeel dat daarmee de toets aan de geldende regels, voortvloeiend uit de APV en het vigerende bestemmingsplan, in een ander perspectief komt te staan. Ik ben dan ook van oordeel dat niet langer van mij, noch van het stadsdeelbestuur, verlangd kan worden dat het tentenkamp onder de eerder gestelde voorwaarden op deze locatie kan blijven voortbestaan.

Zoals hiervoor reeds overwogen levert het laten voortbestaan van het tentenkamp in zijn huidige vormt risico's op voor de gezondheid van de bewoners en omwonenden van het tentenkamp. De woon- en leefomgeving staat als gevolg van de langdurige aanwezigheid van het kamp onder druk en de ongeorganiseerde groei van het kamp en de andere overtredingen van de gestelde voorschriften, dragen daar in negatieve zin toe bij. Dit blijkt ook uit de gesprekken met en berichten van omwonenden. Hierdoor nemen ook de risico's op wanordelijkheden toe. De recente actie van de extreemrechtse groepering Voorpost – hoe ongepast ook op zichzelf - vormt in dit kader een signaal. Voor zover het tentenkamp nog wel als wezenskenmerk van demonstratie zou moeten worden aangemerkt, ben ik van oordeel dat de belangen die de Wom beoogt te beschermen, nopen tot een beëindiging van de demonstratie en het tentenkamp op deze locatie.

Conclusies en last onder bestuurdwang

Overwegende dat:

- de (psychische) gezondheidstoestand van de demonstranten ernstige zorgen wekt;
- de toenemende koude ook groeiende gezondheidsrisico's met zich mee brengt;
- het risico op infectieziektes toeneemt door beperkte hygiëne, tijdsverloop en de groei van het kamp;
- de betrokkenheid van de omgeving, (vrijwillig) hulpverlenende personen en instanties groot is, maar dat er een grens is aan wat zij kunnen bieden;
- de druk op de buurt, mede door het verloop van tijd, groot wordt (bij omwonende is de rek er uit);
- de demonstranten nadrukkelijk te kennen hebben gegeven de gestelde voorwaarden aan de groepsgrootte niet na te kunnen of willen leven;
- gezien dit alles ook het risico op wanordelijkheden (mede als gevolg van tegendemonstraties) toeneemt.

Kom ik na afweging van alle in het geding zijnde belangen, op grond van artikel 2 juncto artikel 7 van de Wom, in samenspraak met het stadsdeelbestuur op grond van hierna genoemde bepalingen en het bestemmingsplan juncto artikel 125 Gemeentewet, tot het volgende oordeel:

1. de aanwezigheid van het tentenkamp is in strijd met de artikelen 2.20 APV en 4.3 APV, alsmede met het ter plaatse geldende bestemmingsplan;
2. het tentenkamp maakt, door het verloop van tijd en het permanente karakter ervan, niet langer onderdeel uit van het te beschermen recht op demonstreren;
3. de door de APV en het bestemmingsplan te beschermen belangen verzetten zich ertegen dat overtredingen van de APV en het bestemmingsplan nog langer worden toegestaan (en er is geen bereidheid deze te legaliseren);
4. om wanordelijkheden te voorkomen en gezondheidsrisico's te beperken, stel ik een beperking aan het demonstratierecht in die zin dat de demonstratie op de onderhavige locatie aan de Notweg moet worden beëindigd en in ieder geval voor drie maanden beëindigd moet blijven, maar desgewenst wel kan worden voortgezet op een andere locatie;

5. het demonstreren op een andere locatie niet gepaard mag gaan met het plaatsen van objecten die gericht zijn op nachtelijk verblijf;
6. wij gelasten uw cliënten en alle andere betrokkenen de demonstratie en het tentenkamp te beëindigen op uiterlijk 23 november 07:00 uur.

Het voorgaande betekent dat uw cliënten uiterlijk 23 november 2012, 07:00 uur de demonstratie en het tentenkamp dienen te beëindigen en beëindigd moeten houden. Concreet betekent dit dat alle op het terrein aanwezige objecten uiterlijk 23 november 2012, 07:00 uur verwijderd moeten zijn en verwijderd moeten blijven en dat andere aan de demonstratie verbonden activiteiten op uiterlijk 23 november 07:00 uur moeten worden beëindigd. Indien uw cliënten niet binnen de daarvoor gestelde termijn aan de last hebben voldaan en het terrein niet leeg hebben opgeleverd, zal het bevoegd gezag hier zelf toe overgaan, eventueel met behulp van de sterke arm.

Alternatieve mogelijkheden

Met u en uw cliënten, alsmede met de Staatssecretaris van Justitie, heb ik meermalen gesproken over een humane oplossing voor hun probleem. De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft uw cliënten een concreet aanbod gedaan voor opvang. Dit aanbod houdt in dat voor personen die nog een toelatingsprocedure hebben lopen bij de Immigratie en Naturalisatiedienst of rechter, opvang wordt geboden in een AZC voor maximaal 30 dagen. Daarnaast bestaat nog steeds het aanbod dat uw cliënten onderdak kunnen krijgen in de vrijheidsbeperkende locatie in Ter Apel.

Inmiddels heb ik bevestigd gekregen dat uw cliënten om hen moverende redenen geen gebruik kunnen of willen maken van het aanbod voor opvang door of vanwege het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Ik moet deze keuze respecteren, maar vind dit teleurstellend en het geeft geen aanleiding mijn besluit tot beëindiging van de demonstratie en het tentenkamp te herzien.

Over de mogelijkheden voor eventuele alternatieve opvang heb ik met u en een deel van uw cliënten gesproken op 10 november jl. Daarbij heb ik aangegeven dat het van essentieel belang is dat de identiteit van de personen die zich op dat moment op het kamp bevonden zou worden vastgelegd. Uw cliënten zegden toe dit nog diezelfde dag te zullen doen. Ik heb u vervolgens per brief van 14 november hier nogmaals over geïnformeerd en u verzocht mij uiterlijk 15 november te informeren over het aantal mensen dat op 10 november jl. op het kamp verbleef. Op diezelfde datum ontving ik van u een lijst met daarop de namen van 135 personen. Tot mijn grote teleurstelling wijkt dit aantal sterk af van het aantal mensen dat op grond van onze dagelijkse tellingen in het kamp overnacht. Zondagmorgen 11 november om 09.00 uur zijn 88 personen geteld. Dit aantal is nadien stabiel gebleven.

In ons gesprek van 15 november jl. heeft u nogmaals aangegeven dat u zich zou inspannen om een lijst beschikbaar te stellen die correspondeert met de recente gemeentelijke tellingen van het aantal overnachters. Ik hanteer daarbij het aantal van 88.

Hoewel ik er in beginsel van uit ga dat de mensen die geen gebruik maken van het aanbod van de Staatssecretaris, zelf zullen voorzien in onderdak, zal ik mij, voor die groep die daarin niet slaagt, inspannen om een humane oplossing te zoeken. Dit zou kunnen resulteren in tijdelijke opvang voor een herstelperiode van maximaal 30 dagen, in een gemeentelijke dak- en thuislozenopvang binnen of buiten Amsterdam. Over de invulling hiervan zal ik u begin volgende week nog nader informeren. Dit aanbod is alleen beschikbaar voor de maximaal 88 personen die in het kamp overnachten.

Hoogachtend,
de burgemeester Amsterdam

Mr. E.E. van der Laan

namens het dagelijks bestuur van stadsdeel Nieuw-West,
de stadsdeelvoorzitter

A. Baådoud

Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen 6 weken na verzenddatum (zie datumstempel van verzending op beschikking) van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het dagelijks bestuur van de Gemeente Amsterdam. Het bezwaarschrift moet tenminste uw naam en adres bevatten, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Het is wenselijk tevens een afschrift van dit besluit mee te zenden. Het bezwaarschrift moet u sturen naar: de gemeente Amsterdam, Amstel 1, Postbus 202, 1000 AE Amsterdam.